

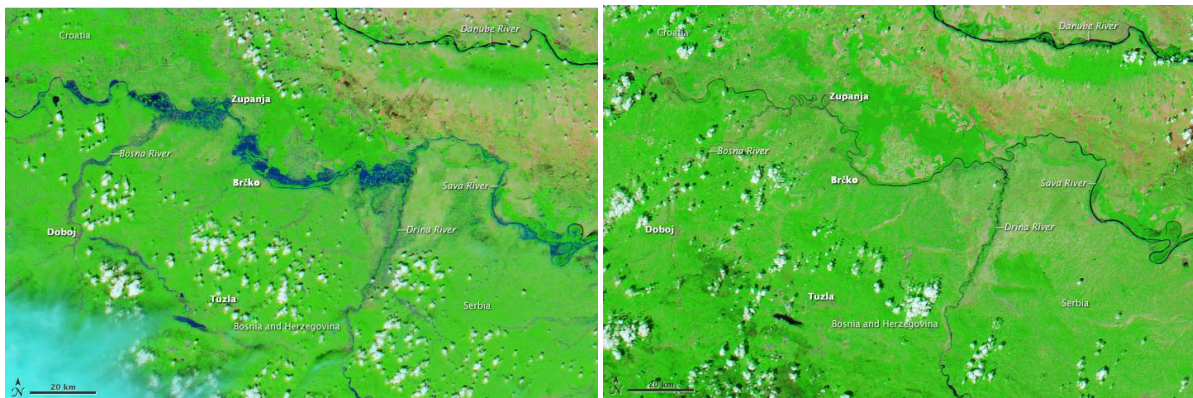
Мајске поплаве 2014. године.

У периоду од 13. до 17. маја 2014. катастрофалне поплаве захватиле су већи дио Републике Српске и Босне и Херцеговине (осим јужних предјела), Србију и Хрватску. У поплавама у Републици Српској страдало је 17 особа, а према подацима Свјетске банке, материјална штета је процијењена на више од 2 милијарде КМ.

Интензиван пораст свих водотока у Републици Српској створио је поплавни талас на свим већим ријекама од Уне, Сане, Врбаса, Врбање, Босне и Дрине гдје је за мање од 24 часа поплавни талас подигао ниво воде до невиђених граница. Највише су страдали Добој, Шамац, Бијељина, Челинац, Бања Лука, Србац, Шековићи...

Поплављена подручја према Проф. Стјепану Штерцу (катедра за географију ПМФ Загреб) (22900 км²)

Сателитска слика након завршетка падавина 19. маја са јасно израженим поплављеним подручјима. Друга слика истог подручја направљена је 18. маја 2013. године и узета је ради поређења (извор: NASA)

Обилне и честе падавине су почеле у априлу 2014. год. Од 14. априла до краја мјесеца киша је падала скоро сваког дана. Циклон (поље ниског притиска) се одржавао у нашем региону и стално се регенерисао услед прилива влажног и углавном топлог ваздуха са југозапада.

Највише кише је било на сјеверозападу Републике Српске и у Подрињу, а у појединим мјестима на сјеверу ово је био април са највећом количином падавина од 1961. године.

Вишегодишњи просјек у априлу мјесецу износио је од 50 до 100 mm кише. У табели су приказане количине падавина у априлу 2014. год, вишегодишњи просјеци (до 2013. године, просјеци после поплава су се знатно повећали) као и однос тих вриједности у процентима. У многим мјестима пало је и два и по пута више падавина од просјека.

	просјек-април	април 2014	
Бања Лука	87.5 mm	214 mm	265%
Добој	71.7 mm	175.9 mm	245%
Бијељина	58.6 mm	82.5 mm	141%

Падавине су се наставиле и почетком маја. Током 3. и 4. маја било је обилних падавина, поготово на сјеверу и те падавине су довеле до изливања појединих ријека. Киша је уз мање прекиде падала свакодневно 21 дан. Од 5. маја је накратко било суво, а 11. и 12. је поново падала киша. Све ове падавине су довеле до тога да земља буде презасићена водом, а ријеке и подземне воде су биле високе пре почетка јаких падавина 13.маја.

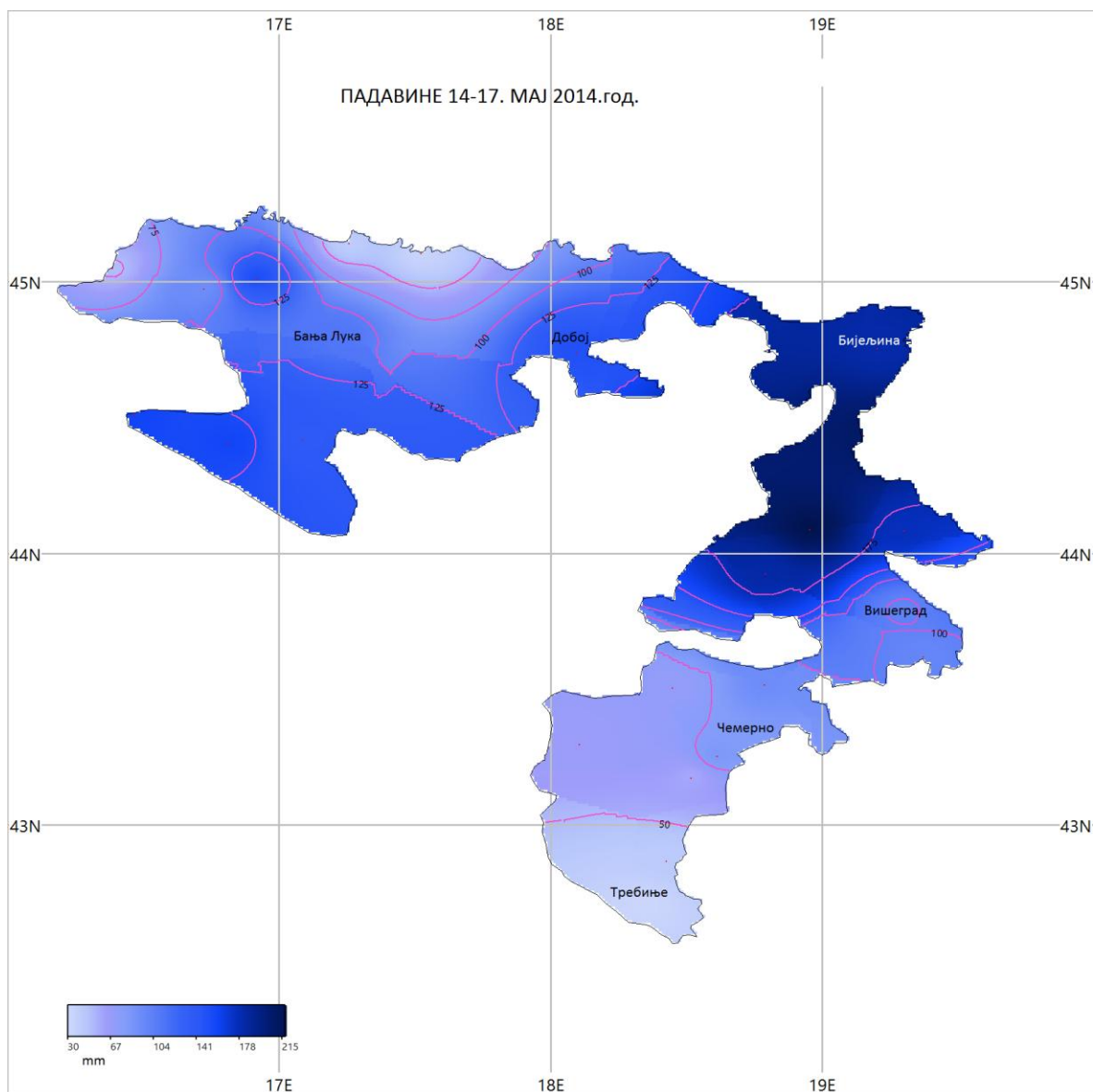
Од 13. маја је јачао нови циклон око Италије и у Средоземљу (ђеновски залив). Касније је овај циклон постао познат под именом „Тамара“ а падавине које је донио овај циклон покренуле су јаке поплаве 15. маја.

13. маја увече је на југу Босне и Херцеговине, затим и у централним и источним предјелима било врло обилних падавина. Овај циклон је наставио да јача и одржавао се изнад нашег региона и Србије и наредних дана. На сјевероистоку Европе налазио се врло јак и простран антициклон (поље високог притиска) који је правио „блокирајућу ситуацију“ тј. није дозвољавао да се циклон премјешта ка југоистоку, већ да се три дана одржава у нашем региону. Циклон се регенерисао и током три дана је било врло обилних падавина, понегдје је пало и преко 200 литара кише. Мање падавина је било само на југу и на крајњем сјеверозападу. 17. маја је циклон постепено слабио, а киша је полако престајала да пада.

Локације са највећом количином падавина од 13-17.маја:

	13-17.мај		13-17.мај
Тузла	247.8	Дринић	156.5
Хан Пијесак	211.2	Рибник	155.2
Зворник	204.9	Добој	146.6
Градачац	191.4	Зеница	136.5
Источни Дрвар	195.3	Мркоњић Град	136.2
Бијељина	178.2	Сарајево	130.6
Соколац	177.4	Бања Лука	107.5
Сребреница	166.9	Вишеград	88.3

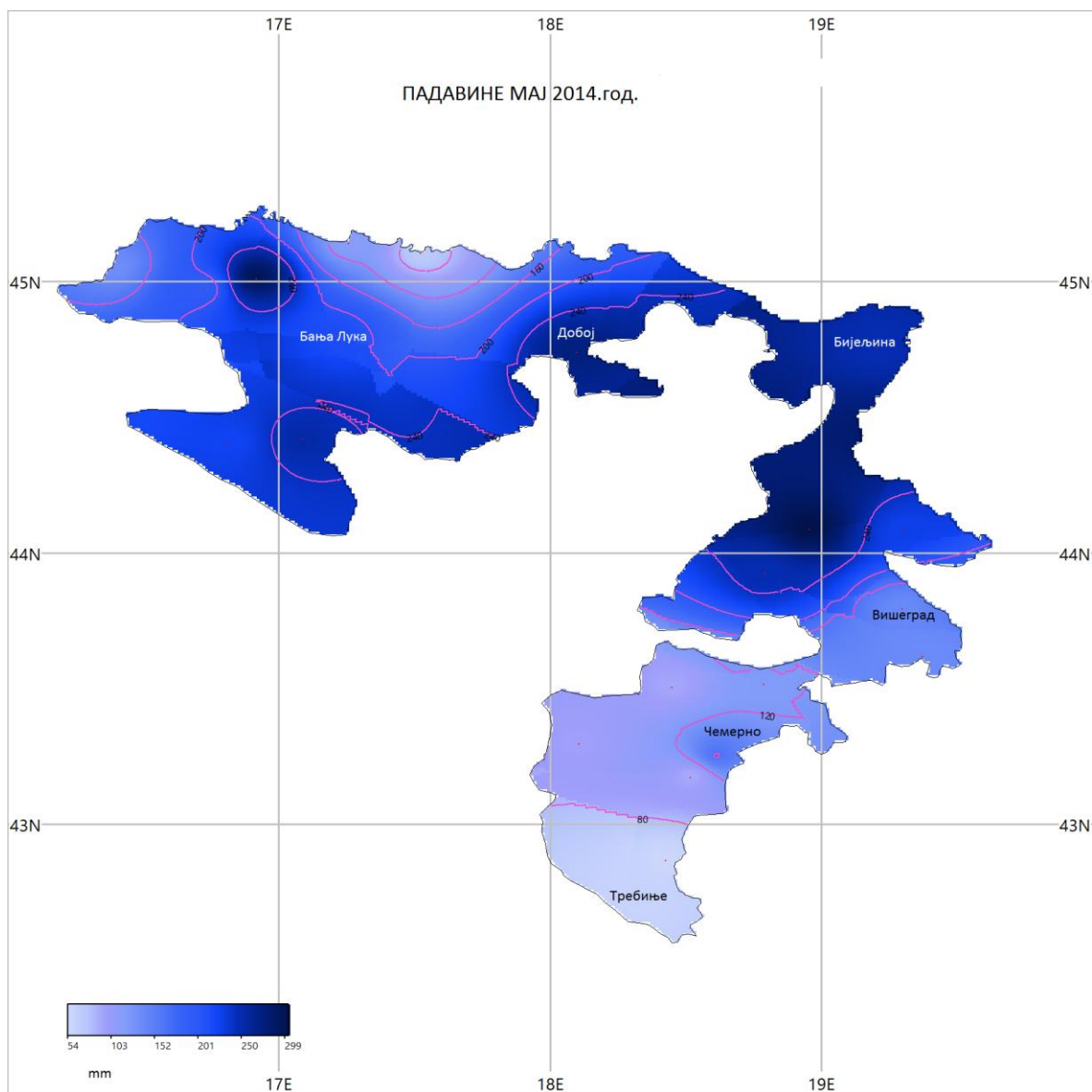
Падавине од 14-17. маја 2014. год:

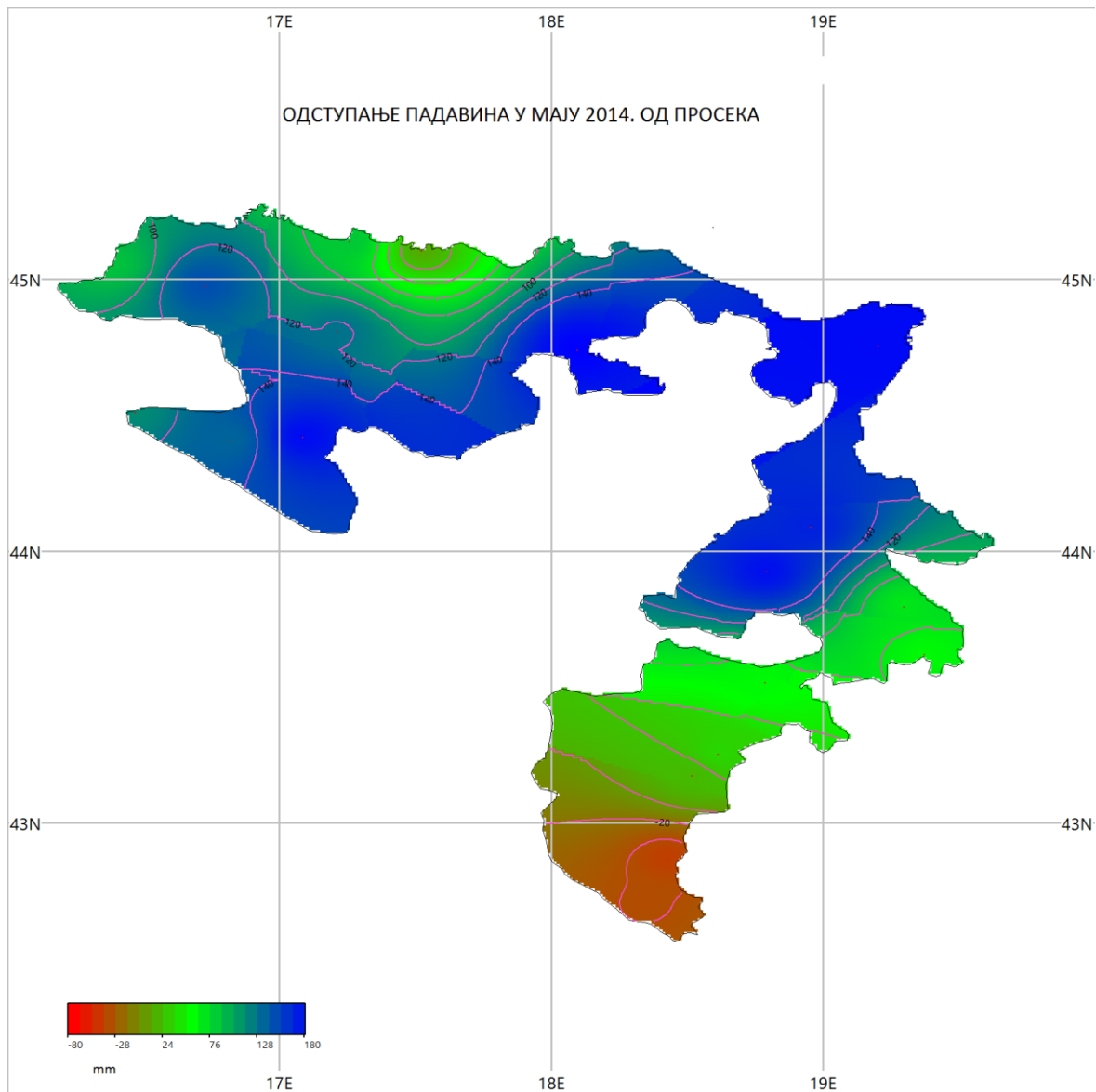
Просјечне количине падавина за мај мјесец износе од 70 до 100 mm у већини предјела, а током маја 2014. год. у многим мјестима је пало преко 200 mm кише, понегдје је било чак и 300 mm. У појединим предјелима у мају 2014. количина падавина је била и преко тру пута већа од просјека, а већина мајских падавина је пала само у 4-6 дана.

	просјек-мај	13-17.мај	мај 2014
Бијељина	70.1	178.2	252.2
Добој	89	146.6	270.4
Бања Лука	95.2	107.5	217.8

Са слике укупне количине падавина у мају 2014.год. виде се предјели са највећом количином падавина: запад Српске и регион од Сокоца, преко Хан Пијеска до Бијељине и Добоја.

Разлика између падавина у мају 2014. год. и вишегодишњег просјека је приказана и на карти. Види се да је само на југу Херцеговине било мање падавина од просјека (црвена боја), а да је цијели регион од запада, преко Бања Луке, Добоја, Бијељине до Сокоца и Хан Пијеска има од 120 па до чак 180 mm кише „вишка“ у односу на мајски просјек (плава боја). На крајњем сјеверу, око Српца, било је знатно мање падавина у односу на сусједне градове, око просјека за мај.

Укупно у априлу и мају мјесецу заједно пало је од 158 до чак 578 mm кише. У појединим предјелима то је око 40%, а у Бијељини и Добоју скоро и 50% од укупне годишње количине падавина. У табели су приказане количине падавина у априлу и мају 2014. год, вишегодишњи просједи као и однос тих вредности у процентима.

	април-мај 2014	годишњи просјек	
Бијељина	334.7 mm	720 mm	46.5%
Добој	446.3 mm	940 mm	47.6%
Бања Лука	431.8 mm	1012 mm	45.6%

Након вишедневних кишних падавина почетком маја, у периоду 3-8 маја. дошло је до пораста водостаја ријека и превазилажења кота редовне и ванредне одбране од поплава на појединим хидролошким станицама. Након тога је дошло до условног смиривања стања и опадања водостаја ријека у нормалне границе.

У периоду 13-17. маја долазе нове падавине на подручју цијеле БиХ, осим у јужним дијеловима, које су биле веома интензивне, посебно у Сарајевско-Романијској регији. На земљишту које је било засићено водом услед киша које су падале у априлу и почетком маја, нова количина падавина се веома брзо трансформисала у

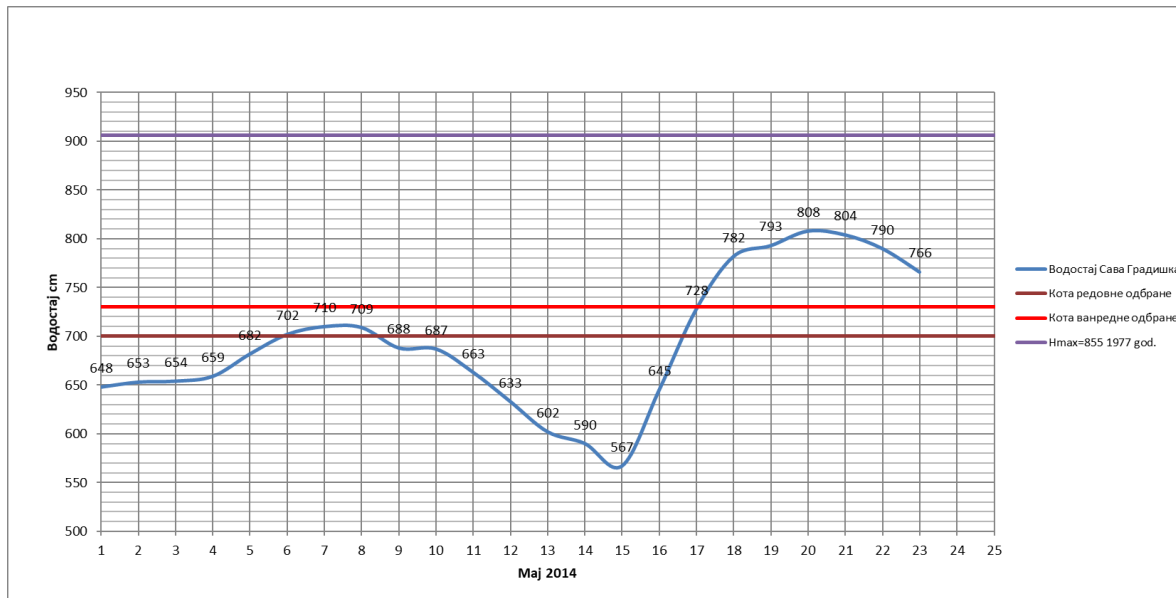
површински отицај који је изазвао бујичне поплаве малих водотока у врло кратком периоду. Интензиван пораст свих водотока у Републици Српској створио је поплавни талас на свим већим ријекама од Уне, Сане, Врбаса, Врбање, Босне и Дрине гдје је за мање од 24 часа поплавни талас подигао ниво воде до невиђених граница. Нагли пораст нивоа воде посебно је био изражен на ријеци Босни, на хидролошкој станици Добој, гдје је за мање од 24 часа водостај порастао за више од 6m да би у ноћи 15. на 16. мај достигао највећу икад забиљежену вриједност од 721 cm што је за 143 cm више него претходна највећа забиљежена вриједност водостаја од 578 cm од cm од 13. маја 1965. године.

Слична ситуација је била и на ријеци Врбас, на хидролошкој станици Делибашино село, гдје је од 14. до 16. маја водостај порастао за 7 m да би 16. маја достигао рекордну вриједност од 816 cm што је за 130 cm више него што је до сад била највећа вриједност водостаја на овој хидролошкој станици, која је забиљежена у септембру 1996. године и износила је 687 cm.

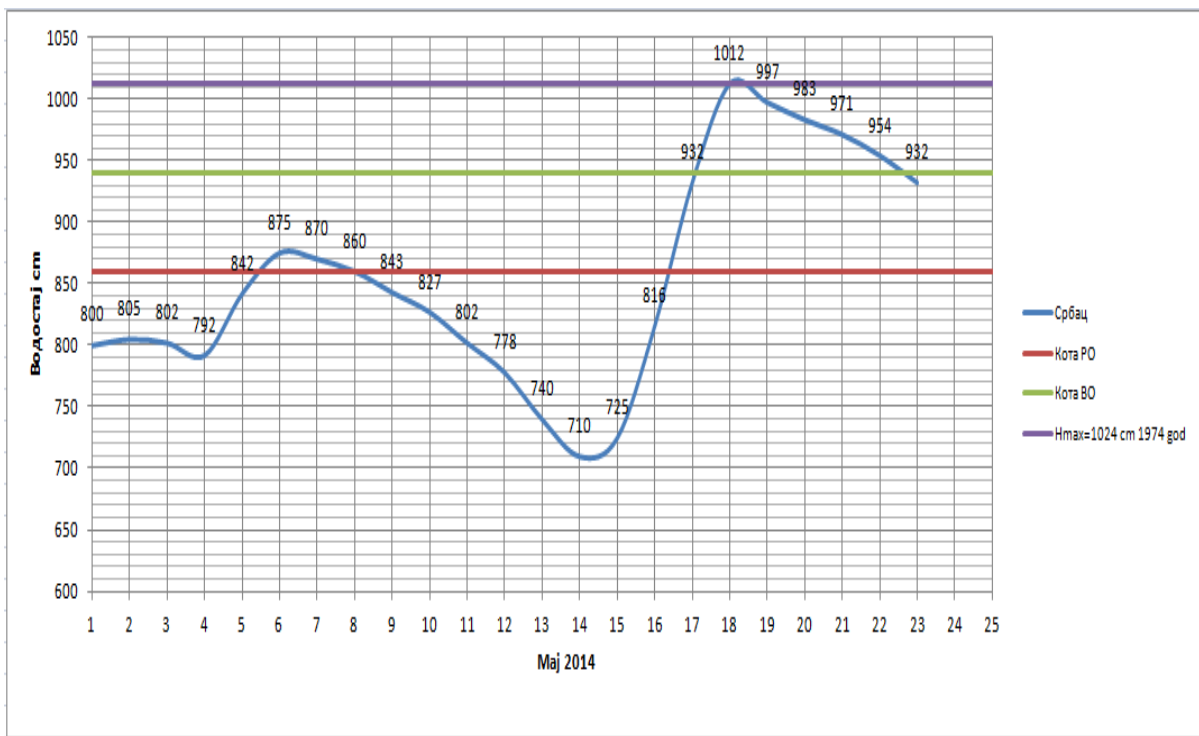
С обзиром да све ове ријеке припадају сливу Саве, поплавни талас ријека са територије Републике Српске проузроковао је и пораст водостаја ријеке Саве која је, углавном усљед утицаја ријеке Уне, на подручју Градишке прешла коту ванредне одбране од поплава.

Огромна количина воде која је у Саву стигла из Врбаса и Босне изазвала је интензиван раст ријеке Саве низводно од Српца, према Броду, Шамцу и Рачи, па је тако на хидролошкој станици Рача, ријека Сава, такође превазиђен историјски максимум. Највећи измјерени водостај до 17. маја износио је 856 cm а тога дана достигао је вриједност од 950 cm*. Напомињем да је ово процијењена вриједност јер није било водомјерне летве изнад 900 cm.

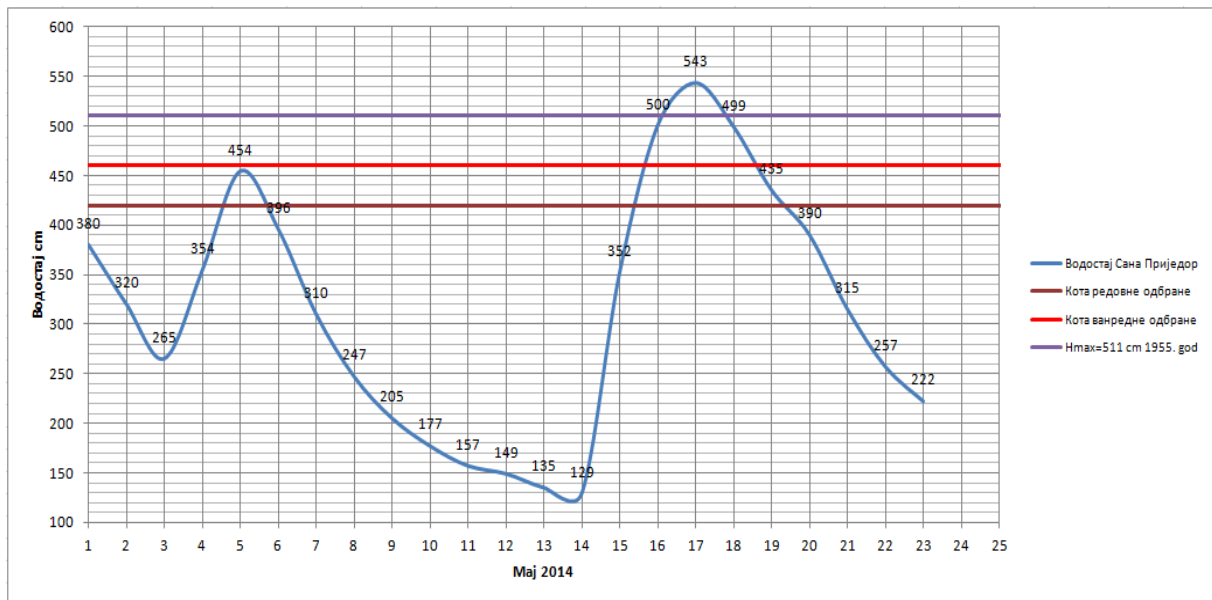
Преглед нивограма са хидролошких станица у Републици Српској
дневне вриједности

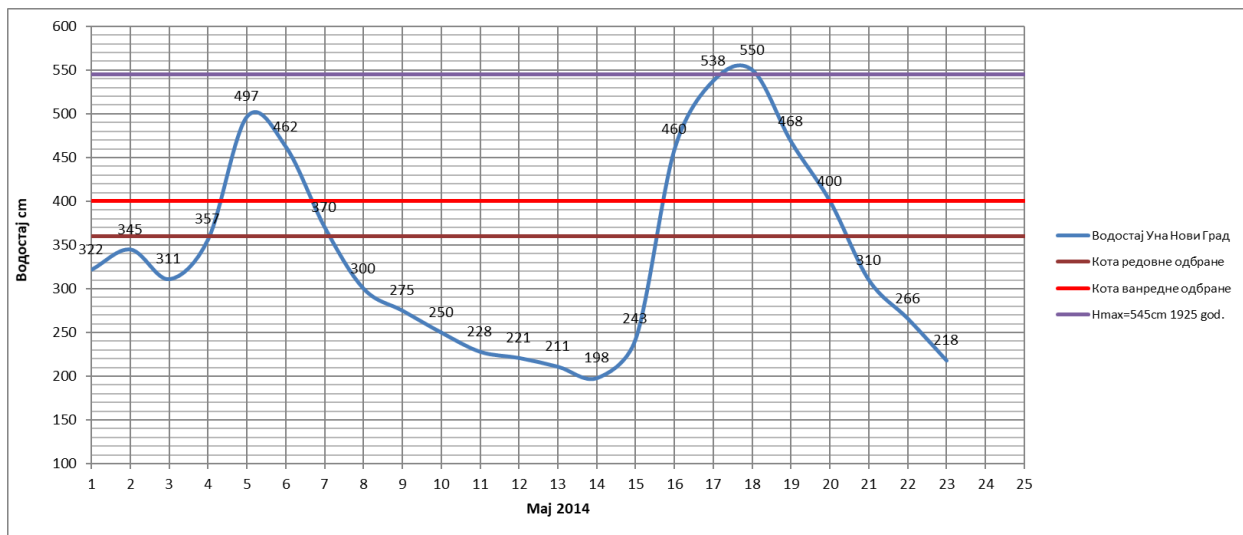
Сава, Градишка

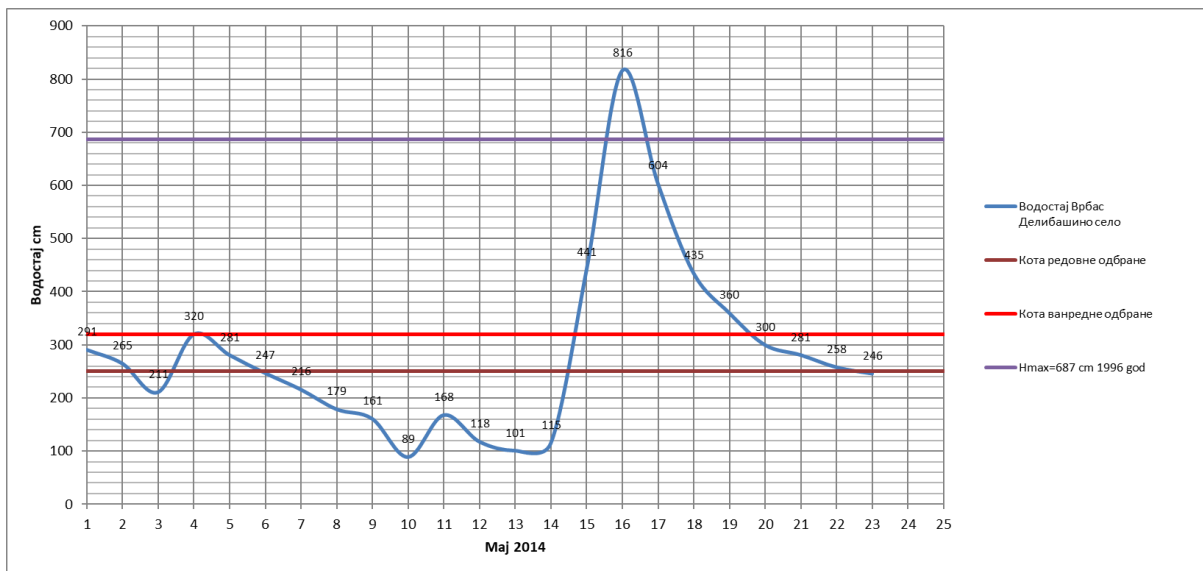
Сава, Србац

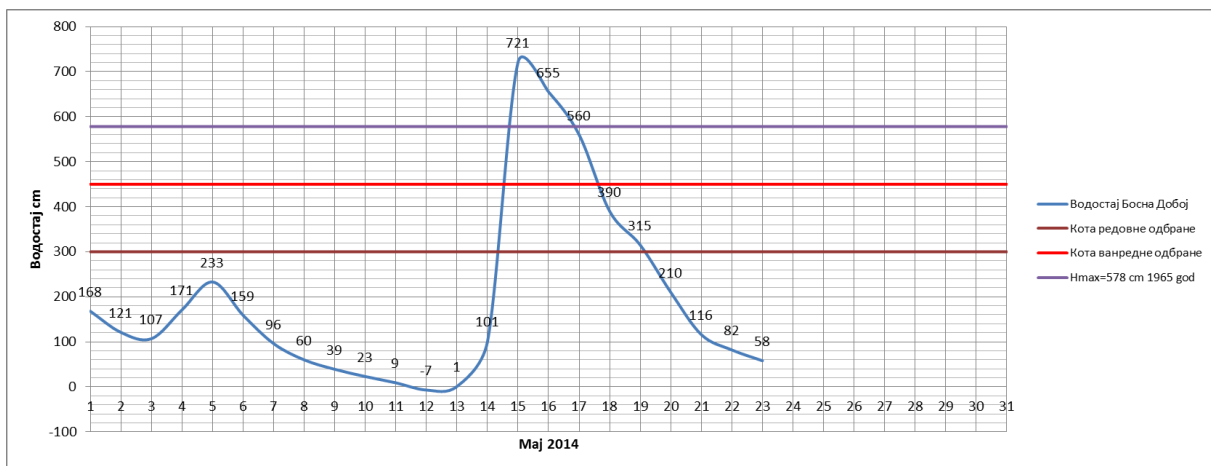
Сана, Приједор

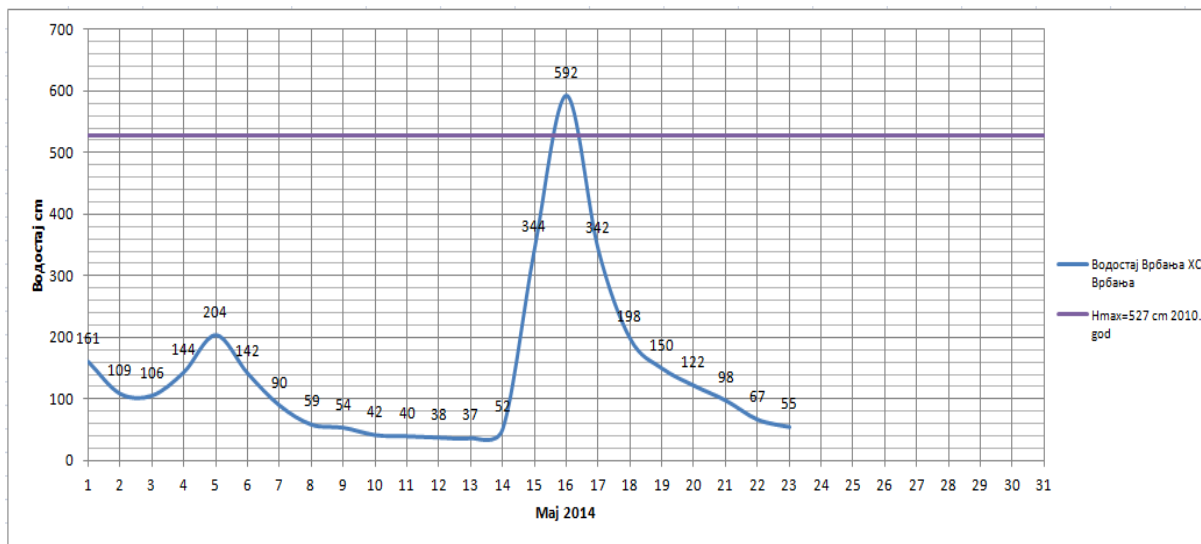
Уна, Нови Град

Врбас, Бања Лука (Делибашино Село)

Босна, Добој

Врбања, Врбања

Највиши водостај измејерен у Бањалуци на ријеци Врбас у задњих сто година у мају 2014.

